

KLIIMAMINISTEERIUM

LIFE Kliima allprogramm 2025

Maris Arro
kliimaosakond
26.05.2025

2025. aasta kliimaprojektide vooru eelarve on 61,5 miljonit eurot.

Topic	Topic budget	Indicative range of project budgets	Estimated number of projects to be funded
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM Climate Change Mitigation	EUR 28,000,00	EUR 1-5 Mln	12 projects
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA Climate Change Adaptation	EUR 28,000,000	EUR 1-5 Mln	12 projects
LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV Climate Governance and Information	EUR 5,500,000	EUR 0.7-2 Mln	4 projects

KLIIMAMINISTEERIUM

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 – F-gaasid

Toetatakse projekte mis lahendavad järgmisi kitsaskohti:

- Vahtudes sisalduvate osoonikihti kahandavate koostisainete ringlussevõtt, taasväärtustamine ja taaskasutamine;
- Fluoritud kasvuhoonegaasidele (eeskätt SF₆, NF₃, PFC) sobivate alternatiivide kättesaadavus;
- Fluoritud kasvuhoonegaaside taasväärtustamine ja taaskasutamine;
- Standarditest tulenevate takistuste eemaldamine - riskide vähendamine nt süttimisohtlike alternatiivsete ainete tootmisel, kasutamisel ja teenindamisel.

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 – transport

- Projektid, mis on suunatud nullheitega sõidukite ja tankimis- ja laadimistaristu arendamiseks.
- Õhu-, vee ja raudteetranspordi dekarboniseerimine, suurendades transpordiliikide vaheldumist ja modaalsihet.

KLIIMAMINISTEERIUM

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 - taastuvenergeetika ja energiatõhusus

- Taastuvenergia
(biogaas, biometaan)
tootmise ja
kasutamise
suurendamine ja
energia efektiivsuse
parandamine

KLIIMAMINISTEERIUM

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 – energiaintensiivne tööstus (EI)

- Tegevused, mis vähendavad energia tarbimist ja kasvuhoonegaaside heidet.
- Projektide fookus on innovaatiliste ja kulutõhusate tehnoloogiate ja protsesside arendamine ja demonstreerimine.

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 – süsinikusidumise suurendamine

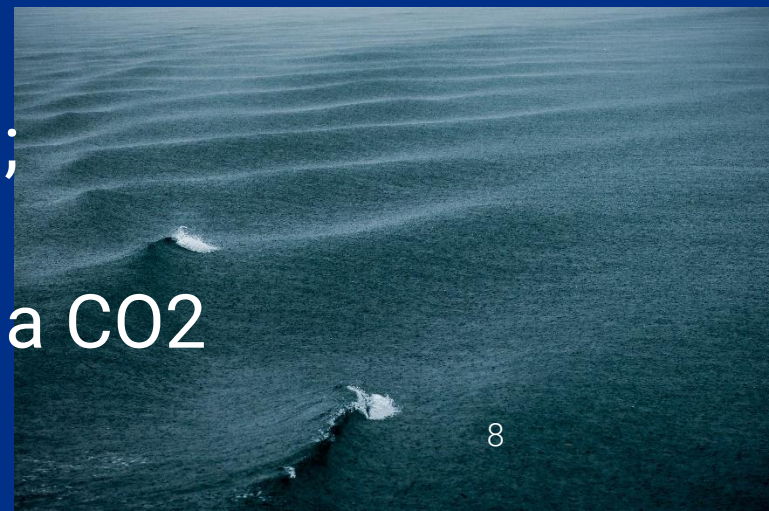
- Praktikad, mis suurendavad (metsamajandus, metsastamine, agrometsandus ja vahekultuuride kasutamine) ja säilitavad süsiniku sidumist (turbaalade taastamine) pinnases ja biomassis.
- Koristatud biomassi kasutamine kauakestvates toodetes.
- Biopõhiste toodete (nt kanepi, põllumajandusjääkide jms) ringkasutus (taaskasutus/ümbertöötlus).
- Praktikad, mis aitavad vähendada muid kasvuhoonegaase – orgaanilised väetised, jätkusuutlik kariloomade ja sõnnikumajandus.

Leevendamise prioriteetsed valdkonnad 2025 - süsiniku eemaldamine, kinni püüdmine, kasutamine ja hoiustamine

Toetatakse kogu väärtusahela arendamist:

- kiirendatud kivimite murenemine (CO_2 sidumise eesmärgil);
- biotuhaga süsiniku eemaldamine atmosfäärist;
- väiksed ja/või moodul bioCCS rajatised;
- bioenergia koos süsiniku sidumise ja säilitamisega;
- ookeani aluselisuse suurendamine;
- ookeanist süsihappegaasi püüdmine, et suurendada CO_2 sidumisvõimet.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 - poliitikate arendamine

- Projektid, mis aitavad riiklikel, regionaalsetel ja kohalikel võimuorganitel edasi arendada ja täiustada efektiivset ja teaduspõhist kohanemise poliitikat ja strateegiaid

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – ajakohased ja kuluefektiivsed tööriistad ja lahendused

- Kliimamuutuste mõjude modelleerimiseks, riskihindamiseks, juhtimiseks ja otsustamiseks lahenduste toetamine.
- Kohanemise andmete seire, aruandluse ja hindamise/auditeerimise arendamine.
- Projektide eelhindamise vahendid, et paremini tuvastada kohanemis- ja ennetusprojektide kaashüvesid ja positiivset mõju majandusele.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – looduspõhised lahendused

Projektid, mis toetavad
nn looduspõhiste
lahenduste arendamist
ja kasutamist
maakasutuses,
rannikualadel ja
merepiirkonnas.

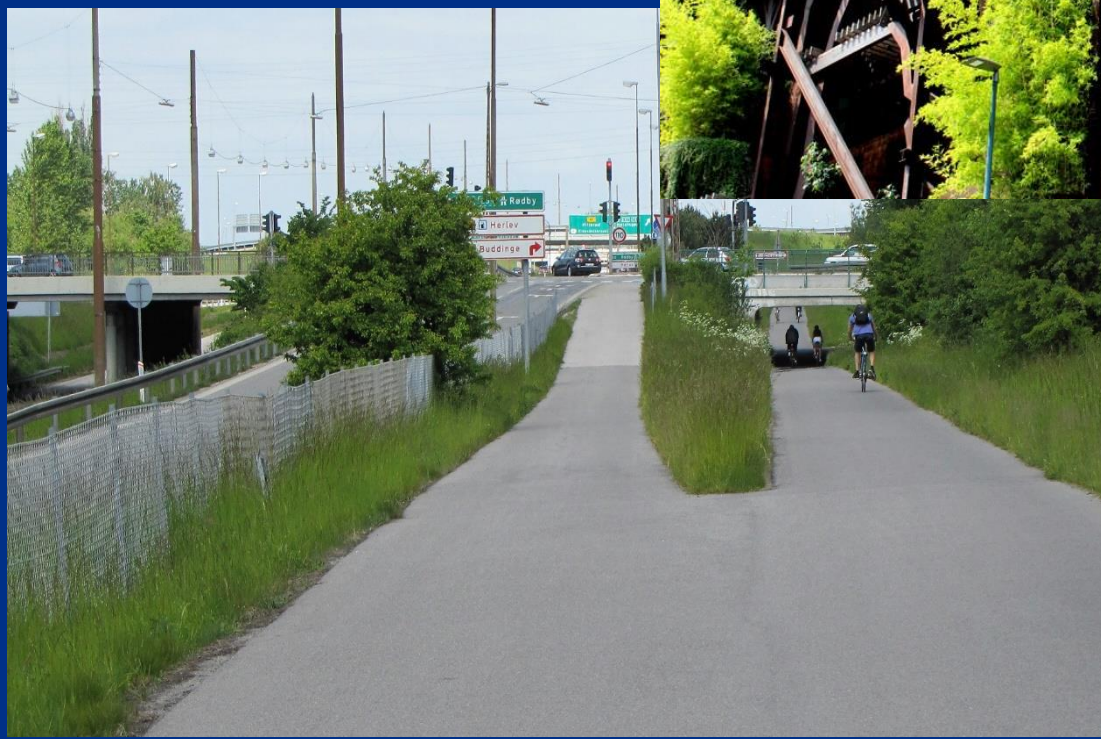

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – kliimakindlad taristud ja ehitised

- Projektid, mis on suunatud taristu ja ehitiste kliimakindluse ja vastupidavuse suurendamisele.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – põllumajandustootjad, metsamajandajad, Natura 2000 hooldajad jt

- Projektid, et aidata põllumajandustootjatel, metsamajandajatel, Natura 2000 majandajatel ja teistel maakorraldajatel tegeleda kliimariskidega ja kiirendada sobivate kohanemislahenduste kasutuselevõttu.

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 - veemajandus

- Toetatakse projekte, mis edendavad lähenemisi ja lahendusi, mis kindlustavad stabiilse ja kõrge kvaliteediga joogiveevarud.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – kohanemine ja tervis

Projektid, mis aitavad arendada ja juurutada kliimamuutuste mõjudest tulenevate tervise riskide poliitikaid.

Kohanemismeetmete rakendamine kõigis sektorites, mis tagavad positiivsed tulemused tervise osas.

Tervishoiusüsteemide vastupanuvõime kliimamuutustele ja nende prognoosimisvõime parandamine.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 – valmisolek ekstreemsetest ilmastikuoludest põhjustatud liit- ja kaskaadriskideks

Projektid, mis toetavad kohaliku tasandi ja
äärepoolsete piirkondade valmisolekut
ekstreemseteks ilmastikuoludeks.

Kohanemislahendused, mis on mitmete
hüvedega nagu looduspõhised lahendused ja
katastroofiohu ennetusmeetmed.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kohanemise prioriteetsed valdkonnad 2025 - kindlustus

Projektid, mis aitavad:

- tuvastada ja juurutada parimaid praktikaid riskijuhtimise finantsinstrumentide osas;
- edendada ja suurendada loodusõnnetuste kindlustuse kasutuselevõttu;
- tugevdada dialoogi kindlustajate, poliitikakujundajate, kohalike omavalitsuste ning huvigruppide vahel;
- arendada ja edendada innovatiivseid lahendusi et **parandada looduskatastroofikindlustuse kättesaadavust.**
- töötada välja ja rakendada lahendusi et **parandada täielike ja täpsete andmete kogumist**

Kliimaalase juhtimise prioriteetsed valdkonnad 2025 (I)

- Projektid, mis toetavad EL Kliimapakti toimimist.
- Roheoskuste ja – võimekuse arendamine leevendamise ja kohanemise poliitikate elluviimiseks.
- Suutlikkuse ja teadlikkuse suurendamine f-gaaside lõppkasutajate seas ja seadmete turustamise ahelas.
- Riiklike kliima- ja energiakavade ja pikaajaliste strateegiate elluviimine ja edasiarendamine.
- Tegevused, mis on seotud jätkusuutliku rahanduse tegevuste arendamise ja elluviimisega.

KLIIMAMINISTEERIUM

Kliimaalase juhtimise prioriteetsed valdkonnad 2025 (II)

- KHG seire ja aruandluse edasiarendamine.
- LULUCF sektori jaoks geograafiliselt täpse inventuuri, süsiniku eemaldamise registri ja sertifitseerimissüsteemi loomine ning suutlikkuse suurendamise tegevuste ja nõustamisteenuste korraldamine.
- Teadmiste jagamine ja suutlikkuse suurendamine ELi heitkogustega kauplemise süsteemi toimimise osas.
- Kliimapoliitika seire, hindamine ja järelhindamine.

KLIIMAMINISTEERIUM

Taotlustingimused

- Ühe-etapiline taotlemine
- Tähtaeg: **23. september 2025** kell 18 (Eesti aja järgi)
- Hindamistulemused teatavaks: **2026.a märtsis**
- Taotlus koosneb:

A osa: administratiivne informatsioon partnerite kohta ja projekti summeeritud eelarve

B osa: projekti tehniline kirjeldus (kuni 120 lehekülge)

NB! Hindajad ei võta lisanduvaid lehti arvesse!

C osa: lisaandmed (kohustuslikud ja valikulised)

Kohustuslikud lisad ja toetavad dokumendid
(detailne eelarvetabel, partnerite informatsioon)

NB!

Küsimuste tekkimise korral:

- portaali kasutamise osas - EU F&T Portal'i Online Manual 'ist;
- taotluse koostamisel - LIFE Support for applicants - Frequently Asked Questions (FAQ);
- Pöörduda LIFE kontaktpunkti poole.

KLIIMAMINISTEERIUM

Täna kuulamast!

maris.arro@kliimaministeerium.ee
